

Бойко А.Д.

ВПЛИВ ЕТИКО-РЕЛІГІЙНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ У БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКІПАЖІ НА РОЗВИТОК МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА МОРСЬКОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ

*Розглядаючи необхідність підвищення рівня професійної компетентності майбутніх робітників морського та внутрішнього водного транспорту визначено вимогами Міжнародної конвенції про підготовку та дипломування моряків і несення вахти (далі – Конвенції ПДНВ, *International Convention on Standards of Training Certification and Watchkeeping for Seafarers*), в якій зазначено перелік компетентностей і знань, якими повинні володіти майбутні робітники морської галузі для виконання складних операцій в екстремальних умовах, і передбачена підготовленість слухачів до фізичних, моральних і психологічних навантажень, що зумовлює необхідність формування у процесі навчання професійно важливих якостей. Етимологія слова "толерантність" походить від латинського *tolerantia* – терпимість, тобто здатність утворювати і підтримувати спільність з людьми, які відрізняються у певному відношенні від переважаючого типу. Толерантність – це протилежність ворожості, антипатії, ненависті.*

Батьками толерантності в Європі вважаються Джон Локк і Вольтер, а основою роздумів про толерантність визнаються "Листи про толерантність" Локка (1689) і "Трактат про толерантність" Вольтера (1753). Саме поняття "толерантність" було створене ще у середньовіччі, але тільки Локк і Вольтер змогли пояснити його значення, взявши до уваги Просвітницькі релігійні переслідування в тогочасній Європі, у якій виокремлювалась умова "чия влада, того й релігія".

Більшість фахівців морського та внутрішнього водного транспорту після завершення навчання будуть працювати на судах у світовому морському просторі та в багатонаціональних екіпажах, тому толерантність спеціаліста буде розглядатися поряд з його професійними навичками. На сьогодні українські моряки працюють в змішаних екіпажах «мікс» з різними типами людей за расою, релігією, таке інше. Тому необхідно більше приділяти уваги при навчанні молодих спеціалістів, а саме додати в перелік загальних або спеціальних в освітні стандарти спеціальності такі компетенції: здатність до соціальної толерантності в багатонаціональному екіпажі та здатність правильно і адекватно реагувати на релігійні чи міжособистісні конфлікти, що виникають під час роботи в змішаних екіпажах на судах під іноземним прапором, адаптуватися в умовах закритого простору.

Ключові слова: толерантність, етико-релігійна толерантність, екіпаж, конвенція ПДНВ, адаптація моряків на судні.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На методичному рівні проблема формування професійної компетентності досліджувалася С. Бондарем, А. Бремусом, О. Гулай, О. Гуренковою, Е. Зеєром, А. Марковою, М. Орловою, Г. Селевко, С. Сисоєвою, І. Тараненко, В. Шарко та іншими вченими. Зміст поняття толерантності та її значення у процесі виховання молодих спеціалістів розглядали І. Бех Л., С. Литвинова, Вишневська, А. Скок, та інші. На важливість формування та розвитку етико-релігійної толерантності у студентської молоді вказували Г. Солдатова, О. Кихтюк, В. Тишков, О. Грива, Л.

Шайгерова та інші. Питання процесу формування професійних якостей майбутніх моряків розглядали у своїх роботах М. Бабишена, О. Безбаха, Т. Зайцева, В. Онищук, М. Кулакова, І. Сокол, М. Шерман та інші.

З початку своєї діяльності (1959) ІМО приділяло увагу не тільки безпеці судна та їх обладнання та ще прагнула підвищувати професійний рівень працюючих на судах моряків. Відповідно до вимог Міжнародної Конвенції зі стандартів підготовки, дипломування моряків і несення вахти й однойменного Кодексу (ПДНВ-95), судові спеціалісти операторського рівня (вахтові офіцери-судноводії та механіки) повинні не лише мати відповідні професійні знання та практичні навички, але й вміти піклуватися про здоров'я, безпеку підлеглих і членів екіпажу, забезпечувати виконання чинних дисциплінарних правил, підтримувати в судовому колективі обстановку взаєморозуміння, вміння працювати в команді, доброзичливості, взаємовиручки, дотримання громадських норм і людських відносин. Толерантність є умовою у формуванні молодих спеціалістів морського та внутрішнього водного транспорту, бо від них подальше залежить в кризовому суспільстві найближче майбутнє держави. Це стосується усіх сфер життя людини: політичної, соціальної, економічної та інше.

Метою статті є провести аналіз та співвідношення щодо ролі етико-релігійної толерантності у формуванні професійних компетентностей майбутніх спеціалістів морського та внутрішнього водного транспорту.

Викладення основного матеріалу дослідження. Судноплавство - це індустрія, що досягла, ймовірно, найвищого рівня глобалізації на сьогоднішній день.

На сьогоднішній день залишається все менше перешкод та обмежень щодо національностей, поглядів та віросповідань мореплавців.

Важливу роль створенні глобального морського ринку праці зіграло прагнення судновласників країн, традиційно морських націй так званого блоку «Організація економічного та розвитку», максимально скоротити витрати на робочі сили. Таким чином кожен, хто міг запропонувати дешевих моряків, негайно став потенційним джерелом наповнення світового флоту. Національність стала неактуальною. Це заклало визначальну рису глобального ринку праці для моряків: свободу набирати екіпажі будь-якої національності, у будь-якому співвідношенні та кількості.

Чим керуються судновласники, приймаючи рішення змішувати різні національності? Існують певні переваги, погляди та думки при виборі національності екіпажів та їх «змішуваності».

Один з найважливіших факторів – здатність спілкування англійською мовою. Але дуже часто вибір робиться на підставі міжрегіональних відносин та преференцій, що склалися історично. Наприклад: громадяни Кореї, В'єтнаму та Китаю працюють на судах японських судновласників; Індонезія та народності Західної Африки – у голландських та британських судновласників; екіпажі з Єгипту, Сирії - на борту суден турецьких та грецьких судновласників; моряки з Польщі, України, Росії - у німецьких, норвезьких, датських і грецьких судновласників; власники з Сінгапуру вважають за краще наймати моряків з Малайзії, Таїланду, Філіппін та Індонезії.

Однак на практиці ціна та доступність матимуть пріоритет над будь-якими почуттями та культурною близькістю. У світовому судноплавстві існує прихована структура відбору національності за ціною.

Згідно з дослідженнями University of Turku, відображеними у праці The Impact Of Ship Crews On Maritime Safety, 2013, регіони Східної Європи, Далекого Сходу та Південної Азії забезпечують понад 80% моряків світового флоту.

Причина такого переважання частково пояснюється нижчою вартістю робочої сили та надлишком моряків із цих регіонів. Компетентність та сертифікація – це вже другорядні

питання, що впливають на вибір моряка за національністю. Найчастіше кожен окремий прапор, під яким ходить судно, потребує певної національної кваліфікації.

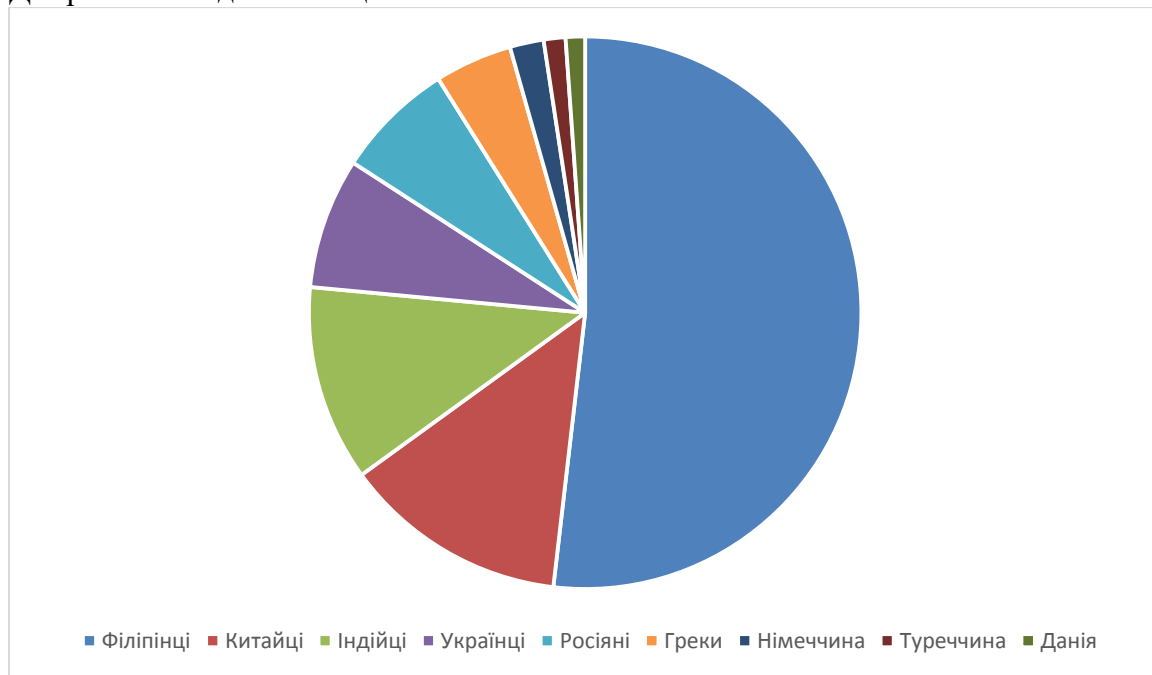
Сьогодні існує безліч організацій, що підтримують моряків усіх національностей по всьому світу, які працюють під егідою Міжнародного комітету з добробуту моряків (International Committee on Seafarers' Welfare – ICSW), і всі вони працюють на благо забезпечення всебічної підтримки та піклування про моряків незалежно від їхньої національності, релігії, етнічної приналежності чи культури.

Ще однією причиною зростання кількості «змішаних» екіпажів є соціальний аспект. Зростання рівня життя в розвинених країнах Західної Європи, США та Японії викликало також зміни на міжнародному морському ринку праці (див. Діаграму 1).

Сьогодні у багатьох випадках судовласники та менеджери судів значною мірою поклали відповідальність та делегували операційну діяльність з найму екіпажів на кріюінгові агенції.

Багато людей вирушають до інших країн вивчення невідомої, але цікавої їм культури свідомо, заздалегідь підготувавшись до такого кроку. На моряках ж раптова зміна культурного довкілля може позначатися по-різному. Тому я вважаю за потрібне обов'язкове введення в навчальну програму дисципліни з етико-релігійної толерантності, щоб майбутні спеціалісти морського та річкового транспорту получали теоретичні та практичні навички, щоб уникнути в майбутньому в роботі несприятливих умов в багатонаціональних екіпажах.

Діаграма 1 – Відсотки націй в екіпажах:

На сьогодні багатонаціональні екіпажі – це буденність. Близько 80% світового флоту обслуговується змішаними екіпажами. Але всього 20 років тому заміна будь-якого члена екіпажу іншим, будь-якої доступної національності була можлива тільки в крайньому, навіть критичному випадку, чи то хвороба, серйозне каліцтво чи смерть моряка. Глобальний ринок праці моряків змінився лише за два останні десятиліття минулого століття. Сприяло цьому створення всесвітньої мережі агентств та організацій, що займаються наймом та управлінням екіпажів для суден торговельного та пасажирського флоту.

Висновки. В умовах вдосконалення системи освіти України, входження її в європейський освітній простір особливої актуальності набуває проблема професійної підготовки робітників морського та внутрішнього водного транспорту та формування в процесі навчання самодостатньої особистості з розвинутою індивідуальністю.

Тому потрібно створити в навчальному процесі таких педагогічних умов, які б сприяли формуванню професійно важливих якостей майбутніх кваліфікованих робітників морського профілю. Більшість студентів не приділяє значної уваги вивченню таких дисциплін, як етико-релігійна толерантність у багатонаціональних екіпажах та інших, нехтуючи ними. І, потрапляючи на судно, деякі з них просто не знають, які проблеми оточують різні спільноти з іншими релігійними та культурними особливостями, відповідно, провокують конфлікти, зачіпаючи важливі питання життя та побуту людей іншої релігійної належності.

Важливим аспектом має бути постійне вдосконалення існуючих освітніх програм відповідно до міжнародних норм і стандартів. Під час оцінки професійних якостей майбутнього моряка поряд з його теоретичними знаннями треба приділяти більше уваги його психологічним якостям, таким як не конфліктність, уміння опанувати себе у стресових ситуаціях і вирішувати проблему без порушення інтересів інших осіб у колективі. Отже, враховуючи важливу роль етико-релігійної толерантності в підготовці майбутніх моряків, можна виділити дві додаткові компетентності, які можна додати в перелік загальних або спеціальних в освітні стандарти спеціальності 271 «Морський та внутрішній водний транспорт»: – здатність до соціальної толерантності в багатонаціональному екіпажі; – здатність правильно й адекватно реагувати на релігійні чи міжособистісні конфлікти, що виникають під час роботи в змішаних екіпажах на суднах під іноземним прапором.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жданова І. Молодь і толерантність в сучасній Україні (національно-етнічний аспект): Агора. Перспективи соціального розвитку регіонів. Київ, 2008. Вип. 7. С. 25–35.
2. Баранова Н. Етика розділ «Виміри морального спілкування» https://pidru4niki.com/81045/etika_ta_estetika/tolerantnist#68
3. Гнатчук О. Формування толерантності студентської молоді на принципах релігійних цінностей. URL: [http://www.sociology.chnu.edu.ua/res//sociology/Chasopys/Vup1\(7\)/16.pdf](http://www.sociology.chnu.edu.ua/res//sociology/Chasopys/Vup1(7)/16.pdf) (дата зведення: 01.05.2020).
4. Сайт Агенства SifService [Електронний ресурс] <http://www.sifservice.com/index.php/crewing/ekipazh>
5. Портал №1 для українських моряків Seaman.com [Електронний ресурс] <https://www.seaman.com.ua/articles/026/>
6. Шерман М. Дослідження впливу особливостей морської праці на толерантність моряків міжнародних екіпажів. Молодий вчений. 2016. № 3. С. 450–454. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_3_108 (дата звернення: 06.05.2020).
7. Капітан Сапронов Багатонаціональні екіпажі. Як їх бачить історія та сучасність Морська правда [Електронний ресурс] <https://www.mtelegram.com/history-of-mixed-crew.html>
8. Орловська О. Толерантність та її сутнісні характеристики. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&%0BIMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Znpkhist_2012_5_37.pdf (дата звернення: 01.05.2020).

9. Черненко Н. Педагогічні умови реалізації андрагогічного підходу у професійній підготовці робітників морського транспорту : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Херсонська академія неперервної освіти. Херсон, 2016. 282 с. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwipt66V3MfpAhXJtYsKHaiOBXoQFjABegQIAhAB&url=http%3A%2F%2Fwww.kspu.edu%2FFileDownload.ashx%2FDiss_Chernenro.pdf%3Fid%3D8b71e90ad511-404e94b6f2c3dd2281b8&usq=AovVaW3m5RCNXonFp80sm_9vwlvQ (дата звернення: 01.05.2020).
10. Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з Манільськими поправками, 2010 р. Київ, Міністерство інфраструктури України. – 386 с.

Boiko Anna

THE INFLUENCE OF ETHICAL AND RELIGIOUS TOLERANCE IN A MULTI-NATIONAL CREW ON THE DEVELOPMENT OF A FUTURE MARITIME AND DOMESTIC SPECIALIST

Considering the need to increase the level of professional competence of future workers in maritime and inland waterway transport is determined by the requirements of the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (hereinafter - the Convention on Standards of Training Certification and Watchkeeping for Seafarers knowledge that future maritime workers must have to perform complex operations in extreme conditions, and provides students with preparedness for physical, moral and psychological stress, which necessitates the formation of professionally important qualities in the learning process. The etymology of the word "tolerance" comes from the Latin tolerantia - tolerance, ie the ability to form and maintain community with people who differ in some respects from the predominant type. Tolerance is the opposite of hostility, antipathy, hatred.

John Locke and Voltaire are considered the fathers of tolerance in Europe, and Locke's Letters on Tolerance (1689) and Voltaire's Treatise on Tolerance (1753) are considered to be the basis of reflections on tolerance. The very concept of "tolerance" was coined in the Middle Ages, but only Locke and Voltaire were able to explain its significance, taking into account the Enlightenment religious persecution in Europe at the time, which distinguished the condition of "whose power, that and religion."

Most specialists in maritime and inland waterway transport will work on ships in the world's maritime space and in multinational crews after graduation, so the tolerance of the specialist will be considered along with his professional skills. Today, Ukrainian sailors work in mixed "mix" crews with different types of people by race, religion, and so on. Therefore, more attention should be paid to the training of young professionals, namely to add to the list of general or special in educational standards specialties such competencies: the ability to social tolerance in a multinational crew and the ability to respond properly and adequately to religious or interpersonal conflicts. mixed crews on ships under a foreign flag, to adapt in confined spaces.

Key words: *tolerance, ethical and religious tolerance, crew, PDNV convention, adaptation of seafarers on board.*